

Постійне місце проживання: про що йдеться в Податковому кодексі

Податковий кодекс України (ст. 14 «Резиденти») сам по собі не дає детального визначення «**постійного місця проживання**», але використовує цей критерій при визначенні податкової резидентності. Зокрема, п. 14.1.213 п. 14.1 ст. 14 ПКУ встановлює, що **резидентом України є фізична особа, яка має місце проживання в Україні**. Якщо ж людина має місце проживання і в Україні, і в іншій державі, то вона вважається резидентом, тільки якщо «**має місце постійного проживання в Україні**».

Термін «постійне місце проживання» у ПКУ прямо не визначений, але для податкових цілей його тлумачать на підставі інших законодавчих норм. Зокрема, **стаття 4 Митного кодексу України** (4495-VI від 13.03.2012) дає таке офіційне визначення:

«постійне місце проживання – місце проживання на території будь-якої держави не менше одного року громадянина, який не має постійного місця проживання на території інших держав і має намір проживати на території цієї держави протягом будь-якого строку, не обмежуючи таке проживання певною метою...».

Іншими словами, **постійним місцем проживання** вважається така житлова адреса (з реєстрацією чи фактичне проживання), де особа проживає принаймні 1 рік поспіль (без урахування тимчасових відряджень чи роботи за контрактом) і не має аналогічної реєстрації в іншій країні. Це визначення використовує ДПСУ при з'ясуванні резидентського статусу (див., наприклад, роз'яснення ДПС у Запоріжжі, що посилається на ст. 4 Митного кодексу).

Маємо тут також згадати п. 5.3 Податкового кодексу, за який інші терміни, що застосовуються у цьому Кодексі і не

визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами.

Таким чином, **офіційне визначення «постійного місця проживання»** для податкових цілей запозичується з Митного кодексу і звучить як наведено вище. Сам же ПКУ керується цим поняттям при застосуванні критерію «місця проживання» (без наведення визначення) за пунктом 14.1.213 (зокрема, коли особа одночасно має житло в Україні та за кордоном).

□ Маєте питання по темі? Закажите послугу супроводу: напишіть нам або телефонуйте – і ми допоможемо зробити все оптимально.

Отримати послугу

×

Надіслати запит

Для того, аби почати співпрацю з командою Victory Group – надішліть листа за допомогою контактної форми. Надаємо послуги відповідально та компетентно.

+38 (095) 595 77 77

Працюємо по всій території України

Компанія «Вікторія»

Ваш телефон

Ваш email

Ваш запит

Надіслати

Визначення податкового резидентства відповідно до пп 14.1.213. пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України: пройдіть тест на відповідність

Визначення податкового резидентства (пп. 14.1.213 ПКУ)

Пояснення тут

Компанія Вікторія

Станьте постійним клієнтом – це лише перший крок. Далі працює система, яку ми вибудували для вас

Чи передає Wise інформацію українській податковій?

Wise (колишня TransferWise) є зареєстрованою фінансовою установою. Так, офіційно **Wise Payments Ltd** – це британський емітент електронних грошей (EMI, FCA FRN 900507), а **Wise Assets Ltd** – інвестиційна компанія (FCA FRN 839689)□. У документації Wise підтверджується, що компанія підпадає під міжнародні режими проти ухилення від сплати податків (FATCA/CRS). Зокрема, Wise зазначає, що її продукт «Assets» (інвестиційні рахунки) вважається кастодіальною установою, і «клієнти, які беруть у ньому участь, вважаються особами-резидентами, інформація про яких передається до HMRC в рамках автоматичного обміну інформацією»□. Водночас у загальних положеннях Wise наголошує: «Як регульована фінансова установа, ми передаватимемо вашу податкову інформацію відповідним державним органам за необхідності, щоб відповідати міжнародним стандартам (CRS, FATCA)»□. Тобто юридично Wise зобов'язана збирати податкові дані про своїх клієнтів-нерезидентів і передавати їх компетентним податковим органам відповідно до правил CRS/FATCA. Практично це означає, що якщо український клієнт Wise вказав Україну як свою країну резидентства, то інформація про його рахунки і доходи (наприклад, відсотки чи

дивіденди на інвестиційному рахунку) може бути передана зі сторони Великої Британії чи ЄС до України в рамках CRS.

Україна у CRS та обмін інформацією

Україна офіційно приєдналася до **Common Reporting Standard (CRS)** у 2023 році. Зокрема, Законом України № 2970-IX (від 20.03.2023) Податковий кодекс було доповнено нормами про автоматичний обмін, який набув чинності 28 квітня 2023 року. Як наслідок, з 1 липня 2023 Україна стала повноцінною учасницею багатосторонньої угоди CRS і приєдналася до міжнародного обміну інформацією про фінансові рахунки (станом на середину 2024 року – зі 123 країнами-партнерами). За домовленістю, перший раунд обміну інформацією за стандартом CRS мав відбутися восени 2024. Згідно з повідомленнями ДПС, у вересні 2024 року українська сторона здійснила **перший взаємний міжнародний обмін** інформацією CRS з країнами-партнерами. Це підтверджує, що Україні вже отримано дані про закордонні рахунки її резидентів (зокрема – про залишки коштів та суми надходжень на ці рахунки за 2023 рік). Як наголошують податківці, отримані відомості вже аналізуються та звіряються з даними податкових декларацій громадян. **Таким чином, держава активно експлуатує CRS на практиці: українські фінансові органи передають інформацію про рахунки нерезидентів в Україні закордонним партнерам, і, навпаки, отримують від них дані про рахунки українців.**

Інші міжнародні механізми отримання інформації

Окрім CRS, доступ до інформації про закордонні доходи забезпечується через існуючі міжнародні угоди та механізми співпраці. Зокрема, Україна має **близько 70 двосторонніх договорів про уникнення подвійного оподаткування** з різними країнами (більшість з яких містить статті про обмін інформацією). Через ці договори ДПС (як компетентний орган)

може ініціювати запити до іноземних податкових адміністрацій щодо фінансових рахунків резидентів. Крім того, Україна приєднана до **Конвенції ОЕСР про взаємодопомогу у податкових справах** (Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance), що розширює можливості для обміну даними на запит. У практиці можливе й залучення процедур взаємної правової допомоги (MLAT) – наприклад, у випадку підозри у скоєнні податкового чи фінансового злочину українські слідчі можуть через відповідні канали звернутися до правоохоронних чи фінансових органів Великої Британії, чи інших країн із вимогою надати інформацію про рахунки та платежі. Аналогічно, у сфері протидії відмиванню грошей український **Фінмоніторинг** співпрацює з іноземними FIU: у разі надходження надто великих чи підозрілих платежів органи фінансової розвідки можуть обмінюватися розвідувальною інформацією через мережу Egmont чи двосторонні угоди. Однак усі ці механізми (окрім безпосереднього автоматичного обміну CRS) зазвичай вимагають наявності конкретних підстав (розслідування, судових рішень, запитів за процедурою компетентних органів) та не спрацьовують автоматично для звичайних користувачів Wise.

Ймовірність розкриття інформації ДПС

Зважаючи на вищезазначене, можна зробити такі висновки щодо реальної ймовірності отримання даних Wise ДПС:

- **CRS (автоматичний обмін):** на практиці ДПС вже отримує інформацію про рахунки українців за кордоном. Якщо клієнт Wise є податковим резидентом України і його рахунок відповідає критеріям обміну, то деталі цього рахунку (баланс, зарахування коштів тощо) будуть передані податковим органам України. Наприклад, згідно з правилами CRS, у перший обмін 2024 року включались рахунки, відкриті після 1 липня 2023, а з 2025 року – навіть рахунки з залишками менш як \$1 млн. Це означає,

що з часом інформація охопить усе більше рахунків. Якщо особа активно отримує доходи чи кошти на Wise (особливо після 2023 року) і не декларує їх, то ймовірність того, що ДПС про це дізнається через CRS, є досить високою.

- **Запити та договори:** за відсутності автоматичного звіту фінансові органи можуть отримати дані через запит за Договором про уникнення подвійного оподаткування чи Конвенцією ОЕСР. Проте на практиці такі запити ініціюються вкрай рідко і, як правило, лише коли є підозра на ухилення чи велика сума. Для звичайного платника ймовірність отримання інформації через ці канали низька, але теоретично вона існує – адже механізми офіційно передбачені.
- **Кримінальне/фінансове розслідування:** якщо діяльність власника рахунку Wise стане предметом кримінального чи фінансового розслідування, інформація про його рахунки може потрапити до ДПС через міжнародну допомогу правоохоронців. Наприклад, у межах взаємодії FIU/Egmont або MLAT можна отримати виписки по рахунку Wise. Проте такі обставини – швидше виняток, а не правило.
- **Практичні докази:** українські податківці вже підтвердили, що використовують дані CRS для перевірки громадян. Якщо ДПС бачить невідповідність між задекларованим доходом і сумами надходжень на Wise-рахунок, це може призвести до донарахування податків та штрафів.

Підсумовуючи – формально дані Wise можуть потрапити до ДПС через CRS та інші міжнародні механізми. За фактом, автоматичний обмін працює вже сьогодні – ДПС отримала інформацію про закордонні рахунки українців. Тому ризик того, що значні надходження на Wise-рахунок українця стануть відомими податківцям, є реальним і зростатиме з часом (особливо якщо рахунок відкрито після 2023 року або на ньому є великі суми). І навпаки, невеликі приватні перекази та

рахунки, можливо, залишатимуться непоміченими на ранніх етапах обміну, але в перспективі інформація про них може бути отримана.

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо діяльності, податкового супроводу фізичної особи-власника КІК, звертайтеся

за формою швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)
<input type="text"/>
Ваш email (обов'язково)
<input type="text"/>
Ваш номер телефону (обов'язково)
<input type="text"/>
Ваше повідомлення
<input type="text"/>
<input type="button" value="Відправити"/>

Компанія Вікторія

Яку інформацію може отримати податкова від іноземних органів щодо операцій КІК?

ДПС України може отримувати дані про операції КІК за межами України через різні міжнародні угоди та стандарти обміну інформацією. Зокрема:

- **Автоматичний обмін (AEOI, CRS).** Україна приєдналася до Багатосторонньої угоди про автоматичний обмін інформацією (Multilateral Competent Authority Agreement)

з метою реалізації стандарту CRS. З 2024 року ДПС щорічно отримує від закордонних фіскальних органів дані про фінансові рахунки українських резидентів – назву ідентифікаційний номер рахунку, залишок на кінець звітного періоду, суми виплат дивідендів, відсотків тощо – про це зазначає Міністерство Фінансів України. Завдяки цьому ДПС може виявляти незадекларовані доходи КІК (наприклад, виплати дивідендів контролюючим особам) і порівнювати їх із даними звітності.

- **Обмін за запитом (EOIR).** Багато двосторонніх договорів про уникнення подвійного оподаткування (ДУП) та окремих угод про обмін інформацією (TIEA) містять статті «обміну інформацією за запитом». Це означає, що ДПС може формувати цілеспрямовані запити до компетентних органів інших країн щодо конкретних трансакцій чи контрагентів КІК, зокрема про операції з резидентами юрисдикцій з низьким оподаткуванням. Такі запити базуються на Положенні про міжнародний обмін інформацією (зазвичай стаття 26 ДУП) та на Міжнародній конвенції про взаємну адміністративну допомогу у податкових справах (Україна приєднана з 1998 року).
- **Міністерські конвенції та BEPS-інструменти.** Україна ратифікувала Багатосторонню конвенцію (MLI), що імплементує заходи BEPS, зокрема положення щодо боротьби з податковим зловживанням і покращеної взаємодії податкових органів – інформація від того ж Міністерства фінансів України. Крім того, з липня 2024 року набрала чинності Багатостороння угода компетентних органів про обмін звітами у розрізі країн (MCAA CbC), завдяки чому Україна отримуватиме агреговані дані Country-by-Country Reporting про доходи та податки груп компаній. Хоча CbCR та MLI не дають деталізованої інформації про окремі трансакції, ці інструменти підвищують прозорість міжнародних структур і допомагають ідентифікувати великі міжкорпоративні потоки.

Країни-партнери та охоплення даних

Україна налагоджує обмін інформацією з великою кількістю юрисдикцій. Наприклад, за даними **Мінфіну**, станом на січень 2024 року понад **110 країн** беруть участь у CRS (зокрема всі країни ЄС). Перший обмін в рамках CRS відбувся восени 2024 року – ДПС отримала дані приблизно від 50 іноземних юрисдикцій і передала інформацію до 51 партнера.

Серед активних партнерів України – розвинені економіки з надійними механізмами звітності (наприклад, країни ЄС, Велика Британія, Канада, Австралія), а також численні офшорні та низькоподаткові юрисдикції, які приєдналися до CRS (Британські Віргінські о-ви, Острів Кука, ОАЕ, Панама, Сейшели тощо).

З 2025 року приєдналася **Швейцарія**, що відкриває ДПС доступ до інформації про рахунки українських бенефіціарів у швейцарських банках. Крім автоматичного обміну, Україна має **Договори про уникнення подвійного оподаткування** з більш ніж 70 країнами (де передбачені положення обміну інформацією). Для прикладу, у 2024 р. за запитом ДПС Великобританія (де зареєстрована компанія OnlyFans) передала українським податківцям дані про **5 435 українських моделей OnlyFans** – інформація, яка походить саме з міжнародного обміну.

Міжнародні податкові інструменти (MLI, CbCR, CRS)

Сучасні глобальні стандарти дозволяють ДПС аналізувати й нетрадиційну інформацію про КІК. **MLI** забезпечує гармонізацію обмінних процедур, змінює податкові договори відповідно до BEPS і робить статтю про обмін інформацією стандартною (Україна ратифікувала MLI у 2019 р.)

CRS фокусується на інформації про фінансові рахунки – збір і переказ даних про баланси та надходження на рахунки, які належать особам-нерезидентам або організаціям з іноземними

бенефіціарами. Хоча CRS прямо не звітує про окремі операції між компаніями, отримані за ним дані дають змогу виявляти неспівпадіння (наприклад, дивіденди, виведені в офшор, які не були задекларовані). Як наслідок, офіційний пресреліз зазначає, що CRS “дозволить підвищити ефективність застосування правил про оподаткування KIK”.

CBCR (Country-by-Country Reporting) надає Установлені звіти про сукупні доходи, прибутки, податки та операції груп компаній у різних юрисдикціях, – знову ж таки про це говорить Міністерство фінансів України. Для великих міжнародних груп це допомагає ідентифікувати аномальні потоки, хоча конкретні контрагенти не розкриваються. Усі ці інструменти разом з класичними запитами (Article 26 ДУП) дають ДПС можливість отримати інформацію про будь-які операції KIK за кордоном, включаючи транзакції з “низькоподатковими” контрагентами (за умови, що відповідні країни готові надати запитувані дані).

Приклади отримання інформації ДПС через обмін

Відповідні міжнародні обміни вже працюють на практиці. Так, **вересень 2024** р. став датою першого міжнародного обміну CRS: ДПС отримала першу порцію даних із близько 50 країн і почала їх аналіз. Мова йде про автоматично зібрану інформацію фінансових установ (рахунки з кінцевими бенефіціарними власниками з України, їх залишки, отримані проценти та дивіденди тощо).

Вже за результатами аналізу ДПС відправляє запити чи письмові звернення платникам, виявленим за цими даними. Як ілюстрація, у **вересні 2024** р. за міжнародним обміном уряд Великої Британії передав українцям дані про доходи 5 435 наших співвітчизниць від OnlyFans (компанія Fenix Int. Ltd), після чого ДПС змусила платників декларувати ці доходи. Таким чином, навіть якщо операції KIK не були задекларовані всередині звіту, ДПС має потужні інструменти для отримання аналогічних даних від іноземних податкових органів (через CRS, РКУД/MLI-запити

тощо).

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо діяльності, податкового супроводу фізичної особи-власника КІК, звертайтеся за формою швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)
<input type="text"/>
Ваш email (обов'язково)
<input type="text"/>
Ваш номер телефону (обов'язково)
<input type="text"/>
Ваше повідомлення
<input type="text"/>
<input type="button" value="Відправити"/>

Компанія Вікторія

Право на податкову знижку та необхідність надання підтверджуючих документів

Наближається граничний строк для подання Декларації про майновий стан та доходи громадянами, що мають право на податкову знижку. То ж актуальним буде розібратись в обов'язку подання підтверджених документів до Декларації, що ми і зробимо у цій публікації.

Так, для дотримання вимог п.п. 166.2.1 п. 166.2 ст. 166 ПКУ платник податків додає до Декларації про майновий стан і доходи платіжні та розрахункові документи, у яких

ідентифікується продавець товарів (робіт, послуг).

Попри те, регіональні податкові органи вимагають, щоб до Декларації додавались й копія паспорта громадянина України та довідки про податковий номер. Чи правомірна така вимога?..

До податкової знижки включаються фактично понесені витрати, підтвержені відповідними платіжними та розрахунковими документами, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими касовими ордерами, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і особу, яка звертається за податковою знижкою, а також договором про наявність таких обов'язків повинно бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк оплати за такі товари (роботи, послуги) (п.п. 166.2.1 п. 166.2 ст. 166 Кодексу).

Відповідно до п.п. 166.2.2 п. 166.2 ст. 166 Кодексу копії, зазначені у п.п. 166.2.1 п. 166.2 ст. 166 Кодексу, повинні бути надані разом з податковою декларацією про майновий стан і доходи, а оригінали цих документів не подаються контролюючому органу, але зберігаються платником податків протягом терміну давності, встановленого Кодексом.

У разі відсутності підтвердження витрат платником податків у вигляді електронних розрахункових документів, платник подає в податковій декларації номер реєстрації електронного розрахункового документа.

Крім того, згідно з п.п. 166.2.3 п. 166.2 ст. 166 Кодексу для документального підтвердження витрат, що включаються до податкової знижки, контролюючий орган не має права вимагати

від платника податків надання документів або інформації, яка міститься в автоматизованих інформаційних та довідкових системах, реєстрах, базах (банках) даних органів державної влади або органів місцевого самоврядування, інформація з яких безоплатно отримується контролюючими органами відповідно до Кодексу та міститься в інформаційних базах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

Отже, оскільки довідка про податковий номер видається саме податковим органом, то під час камеральної перевірки працівники податкового органу не мають права вимагати її у платника, котрий подає Декларацію для реалізації свого права на податкову знижку.

Що ж стосується копії паспорта, то тут слід відзначити наступне.

Так, на вимогу контролюючого органу та в межах його повноважень, визначених законодавством, платники податків зобов'язані представити документи і відомості, пов'язані з отриманням доходу або права на отримання податкової знижки, обґрунтованості і сплати податків, та підтверджувати необхідними документами достовірність відомостей, зазначених у податковій декларації за відповідний звітний період.

Але не в межах камеральної перевірки.

Це підтверджується висновком Верховного Суду, до прикладу, у справі 160/15502/22:

З аналізу наведених правових норм слідує, що камеральна перевірка за своєю правовою сутністю є формою поточного документального контролю за дотриманням платником вимог податкового законодавства, предмет якої передбачає проведення контролюючим органом арифметичного та логічного контролю правильності оформлення документів податкової звітності (повноти заповнення усіх необхідних реквізитів, чіткості їх заповнення тощо), перевірку правильності складення розрахунків за податковими платежами (арифметичний підрахунок остаточних сум податків; правильність відображення показників, необхідних для обчислення бази оподаткування; логічний зв'язок та узгодженість відповідних показників поточного

періоду та їх зіставлення з показниками попередніх періодів).

Аналіз достовірності сформованих платником показників податкової звітності під час камеральної перевірки не здійснюється.

Натомість, інші обставини, які впливають на своєчасність, достовірність, повноту нарахування і сплати податків, повинні бути предметом перевірки контролюючим органом під час здійснення іншого виду перевірок, а саме - документальних перевірок в порядку, передбаченому статтями 77, 78 Податкового кодексу України.

Аналогічне правозастосування викладене в постановках Верховного Суду від 01.03.2023 у справі № 420/5098/20, від 24.06.2020 у справі №640/18801/18, від 03.10.2023 у справі №160/8243/22, від 16.07.2024 у справі №320/4281/23.

Отже, хоча й законодавство й передбачає обов'язок надавати документи податковому органу для виконання ним передбачених законом функцій, однак це слід виконати поза камеральною перевіркою. З урахуванням цього, – додавати копію паспорта до документів, обов'язок подання котрих прямо передбачений законом, не потрібно. Копія паспорта може бути надана в межах інших функцій податкового контролю, ніж камеральна перевірка.

Висновки, наведені вище, частково перекликаються зі змістом індивідуальної податкової консультації, отриманої за ініціюванням Компанії Вікторія.

Текст ІПК подаємо нижче:

Download

PDF Loading...

Нагадуємо, Компанія Вікторія надає професійний супровід підготовки та подання звітності до податкових органів з метою отримання податкової знижки. Якщо у Вас є такий клопіт – Вам до нас!

Якщо Ви бажаєте, щоб наші фахівці надали консультації з питань подання декларацій і отримання податкової знижки, звертайтеся за швидкою формою:

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія